

ІМІДЖ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТА СЛУЖБОВИХ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

THE IMAGE OF THE NATIONAL POLICE AS A SUBJECT OF OFFICIAL LEGAL RELATIONS IN THE SPHERE OF NATIONAL SECURITY OF UKRAINE

Столбовий В.М.,

кандидат юридичних наук, доцент,
докторант відділу аспірантури і докторантури
Національної академії Служби безпеки України

У статті здійснено дослідження впливу позитивної громадської думки на формування службових правовідносин у сфері національної безпеки України. Відзначено, що довіра громадян є найвищою оцінкою діяльності влади загалом і Національної поліції зокрема. Обґрунтовано, що формування позитивного іміджу є невід'ємним чинником регулювання службових правовідносин суб'єктів забезпечення національної безпеки України.

Ключові слова: імідж, громадська думка, службові правовідносини, суб'єкти службових правовідносин, національна безпека України, Національна поліція.

В статье проведено исследование влияния позитивного общественного мнения на формирование служебных правоотношений в сфере национальной безопасности Украины. Отмечено, что доверие граждан является наивысшей оценкой деятельности власти вообще и Национальной полиции в частности. Обосновано, что формирование положительного имиджа является неотъемлемым фактором регулирования служебных правоотношений субъектов обеспечения национальной безопасности Украины.

Ключевые слова: имидж, общественное мнение, служебные правоотношения, субъекты служебных правоотношений, национальная безопасность Украины, Национальная полиция.

The article presents the study of the influence of positive public opinion on the formation of official relations in the sphere of national security of Ukraine. Noted that the trust of citizens is the highest rating authorities in General and police in particular. It is proved that the formation of a positive image is an essential factor in the regulation of service relations of the subjects of ensuring national security of Ukraine.

Key words: image, public opinion, service legal relations, subjects of official relations, national security of Ukraine, the national police.

Постановка проблеми. За умов сучасного розвитку суспільства в Україні розбудова демократичної правової держави потребує становлення владних структур, серед яких важливе місце посідає поліція. Національна поліція України (далі – поліція) – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки й порядку [1].

Рівень довіри громадян нашої держави до суб'єктів службових правовідносин у сфері національної безпеки України, серед яких чільне місце посідає поліція, визначає рівень ефективності їхньої роботи. Довіра громадян – найвища оцінка діяльності влади. Тому варто усунути загальні чинники, що негативно впливають на імідж суб'єктів службових правовідносин у сфері національної безпеки України. Це означає, що формуванню позитивної громадської думки про суб'єктів службових правовідносин у сфері національної безпеки України потрібно приділяти велику увагу безпосередньо в низових підрозділах і передусім у тих службах, які найбільше контактують із населенням [2].

Стан дослідження. Імідж міліції (поліції) України досліджували вітчизняні вчені: І.В. Воробйова, В.І. Олєфір, Г.О. Пономаренко, О.Л. Порфімович, П.П. Френюк, А.С. Токарська, А.М. Сарвас та інші. Імідж держави (міжнародний імідж) і його зв'язок з національною безпекою вивчали В.М. Бебик, О.В. Бабкіна, С.В. Дрьомов, А.Б. Качинський, В.А. Ліпкан, Н.Р. Нижник, О.О. Резнікова, Г.П. Ситник, С.В. Сьомін, О.В. Шевченко, В.Ю. Цюкало. Разом із тим формування позитивного іміджу в службових правовідносинах Національної поліції та їх вплив на сферу національної безпеки України досліджені фрагментарно й не мають цілісного, системного характеру.

Мета статті – дослідити вплив позитивної громадської думки на формування службових правовідносин у сфері національної безпеки України.

Виклад основного матеріалу. Позитивний імідж поліції як інституту влади є істотним чинником підвищення

ефективності її діяльності. Поліція є правонаступником міліції України, довіра до міліції була низькою і становила 14%. За даними репрезентативного опитування 20 тисяч дорослих осіб у 25 країнах, що належать до Євросоюзу, США та Східної Європи, проведеного 2005 року, в Україні рівень довіри населення до міліції становив 14% [3] і перебував на останньому місці серед цих країн у світі. З проведенням реформи рівень довіри населення до поліції дещо збільшився на перших порах, це був так званий кредит довіри населення поліції. Однак за два роки реформи, як показує практика, показники довіри до поліції повернулися до показників довіри до міліції. За даними опитування фонду «Демократичні ініціативи» та Центру Разумкова, яке відбулося в грудні 2017 року, 53,5% громадян не довіряють патрульній поліції. Загалом довіра до працівників поліції за 2017 рік знизилася на 23,9% [4].

Як констатували соціологи, патрульна поліція стала лідером зі зниження довіри з-поміж усіх державних соціальних інституцій. Ці дані свідчать про необхідність науково обґрунтованої, цілеспрямованої діяльності всіх гілок влади з формування позитивного іміджу поліції та підвищення рівня довіри до неї з боку населення. Прорахунки й недоліки в діяльності поліції викликають невдоволення громадян. Негативний досвід особистих контактів населення з працівниками поліції формує негативний імідж поліції. Це зобов'язує Міністерство внутрішніх справ України, Національну поліцію України вживати невідкладних заходів правового й організаційного характеру, спрямованих на системне формування позитивного іміджу, підвищення авторитету поліції як важливого органу виконавчої влади. Виконання цього завдання в Національній поліції України покладено на підрозділи комунікації.

Рівень довіри населення до суб'єктів службових правовідносин у сфері національної безпеки України є свого роду камертоном їхніх успіхів і прорахунків. При цьому авторитет поліції, яка є найближчою до народу правоохоронною структурою, визначається не лише її професійною діяльністю, а й зовнішнім виглядом і

культурою кожного конкретного співробітника. Це і є той образ поліції в очах громадян, який ми називаємо іміджем, який є результатом наших дій чи бездіяльності. І в цьому контексті завдання підрозділів комунікації полягає в тому, аби помітити об'єктивну картину громадських настроїв, оцінити їх причини, доповісти керівництву, знайти адекватні адміністративні рішення, спрямовані на усунення чинників, що негативно впливають на імідж суб'єктів службових правовідносин у сфері національної безпеки України.

Неефективна робота всіх гілок влади щодо формування позитивного іміджу органів державної влади призводить до зниження рівня їхнього авторитету не лише серед громадян (внутрішній імідж), а й зниження рівня авторитету й довіри з боку зарубіжних країн (зовнішній міжнародний рівень). Ці негативні чинники прямо впливають на стан національної безпеки України. Більшість країн світу десятиліттями вивчають, запроваджують і вдосконалюють зв'язки влади з громадськістю. Україні доводиться створювати умови для їх розвитку та функціонування [5, с. 23]. Реалізація такого завдання вимагає наукового супроводу.

Наголосимо на тій обставині, що останніми роками з'явилось чимало робіт, пов'язаних із проблемою забезпечення національної безпеки України. Проте більшість авторів, застосовуючи фрагментарний підхід, вихоплюють із цієї складної проблеми окремі елементи, ретельно піддаючи їх аналізу. Загалом варто звернути увагу на те, що домінуючою тенденцією в дослідженні окресленого кола питань є концентрація на частковому. Застосування такого підходу призводить до уривчастості в дослідженні системи, якою є національна безпека, і спричинює серйозні побоювання щодо можливості вироблення узагальнень, без яких неможливо сформулювати стратегію, що визначатиме генеральний напрям руху української нації.

Як ніколи раніше, сьогодні дуже гостро відчувається необхідність у науково обґрунтованій методології забезпечення національної безпеки України. На це також звертають увагу автори першого в Україні навчального видання «Національна безпека України», де декларуються основи національної безпеки України з позицій системного підходу. За умов демографічної та екологічної кризи, економічних негараздів, несформованості іміджу впливової держави, відсутності адекватної методології забезпечення вітчизняної національної безпеки є фатально небезпечною для України. Сьогодні потрібна не лише національна ідея, що інтегрує різні прошарки українства, а й розроблена на науковій основі система заходів щодо її забезпечення. Для формування цієї основи й пропонується розробляти національно-безпекознавство [6, с. 5].

Державно-управлінський підхід до розуміння сутності поняття «імідж» сформувався під впливом ціннісного й етичного підходів, що зумовлює подвійне розуміння його сутності: з одного боку, імідж є засобом впливу на суспільну свідомість з метою підвищення авторитету й довіри до певного державного органу, з іншого – слугує засобом підвищення ефективності діяльності цього органу, що досягається шляхом внутрішнього усвідомлення і прийняття публічно задекларованих цілей і цінностей працівниками цього органу. Так, І.І. Колосовська вважає, що імідж – узагальнене уявлення (розуміння й оцінювання) громадянами та різними групами громадськості на основі інформації, яка зберігається в їхній пам'яті, про різні аспекти діяльності владної інституції [7, с. 8]. На думку Ю.Г. Падафет, О.Л. Порфімович, імідж державної установи складається із зовнішніх і внутрішніх елементів сприйняття, є комплексним образом, формування якого спрямовується на суспільну свідомість різних груп аудиторії через актуалізацію низки конкретних характеристик з метою створення сприятливих умов щодо позитивного оцінювання корпоративними групами діяльності організації [8, с. 5–6].

Визначення іміджу суб'єктів службових правовідносин у сфері національної безпеки України має враховувати внутрішні закономірності, властивості та переваги державного органу. Із цього приводу І.В. Воробйова визначає імідж міліції (поліції) як образ, що спеціально проектується в інтересах організації, ґрунтується на особливостях її діяльності, внутрішніх закономірностях, властивостях і достоїнствах, упроваджується у свідомість (підсвідомість) населення, а також відповідає його очікуванням і слугує відмінністю цієї організації від аналогічних [9, с. 55].

У формуванні позитивного іміджу суб'єктів службових правовідносин у сфері національної безпеки України доцільно використовувати такі методи адміністративного права: переконання, виховання, особистий приклад, опитування громадської думки. Найтісніше імідж пов'язаний із такими формами переконання, як особистий приклад і виховання. Ці поняття мають суттєві відмінності: під переконанням розуміють способи, прийоми, засоби, які використовуються для досягнення поставленої мети; імідж є образом, що складається в суспільній свідомості, уявленням, розумінням, оцінюванням громадянами діяльності органу внутрішніх справ. Отже, метод переконання та імідж співвідносяться між собою, як діяльність і наслідки такої діяльності, як процес і результат [10, с. 3–9].

Здійснення кардинальних перетворень методів і способів роботи суб'єктів службових правовідносин у сфері національної безпеки України з громадськістю щодо формування позитивного іміджу можливе за допомогою адміністративно-правових методів, способів, засобів впливу на діяльність поліції через систему нормативно-правових актів, адже державні органи здійснюють свою діяльність відповідно до чітко регламентованих законів і відомчих нормативно-правових актів. Тому вирішення проблеми підвищення іміджу суб'єктів службових правовідносин у сфері національної безпеки України потребує відповідного правового регулювання згідно з категоріальним апаратом адміністративного права. Це дасть змогу, не виходячи за межі предмета адміністративного права, сформулювати пристосовані до практики адміністративної діяльності суб'єктів службових правовідносин у сфері національної безпеки України висновки й рекомендації, спрямовані на створення позитивного іміджу цих суб'єктів у суспільстві.

Перш ніж сформулювати основні напрями такого регулювання, необхідно визначитися з місцем використання методів адміністративного права в діяльності суб'єктів службових правовідносин у сфері національної безпеки України щодо формування позитивного іміджу. Як відомо, метод переконання посідає важливе місце в системі таких методів. Його сутність полягає в тому, щоб суб'єкти адміністративної діяльності дотримувалися певних вимог через їх внутрішнє визнання, а не через сліпе підкорення велінням влади. Переконання – система заходів правового й неправового характеру, які здійснюють суб'єкти службових правовідносин у сфері національної безпеки України, що проявляється у виконанні виховних, роз'яснювальних і заохочувальних методів, спрямованих на формування в громадян розуміння необхідності чіткого виконання законів та інших правових актів. При цьому основними формами переконання, які застосовуються в адміністративній діяльності, є організація державних і громадських заходів, спрямованих на вирішення конкретних завдань (облік, контроль, прийняття необхідних документів, проведення семінарів, зборів тощо); виховання (економічне, правове, моральне тощо); особистий приклад; роз'яснення завдань адміністративної діяльності поліції (усне чи через засоби масової інформації); інструктаж осіб підпорядкованого апарату і громадськості з питань найдієвішого вирішення поставлених завдань; заохочення; критика роботи й поведінки окремих осіб [11, с. 162].

Висновки. Отже, імідж суб'єктів службових правовідносин у сфері національної безпеки України полягає в цілеспрямованому сформованому образі, враженні, уявленні щодо окремого службовця (зовнішнього вигляду, мови, темпераменту, інтелекту, характеру дій, вчинків), державного органу, влади загалом, якості виконуваних професійних завдань, функцій, які формуються під впливом застосовуваних ними виховних, роз'яснювальних і заохочувальних методів, спрямованих на формування в громадян розуміння необхідності чіткого виконання законів та інших правових актів з метою популяризації, створення позитивного стереотипу в масовій свідомості.

На підставі вищевикладеного можна сформулювати поняття позитивного іміджу Національної поліції як суб'єкта службових правовідносин у сфері національної безпеки України, а саме: позитивний імідж Національної поліції як суб'єкта службових правовідносин у сфері національної безпеки України – це результат цілеспрямованої діяльності державного адміністративного органу влади, що формується на основі завдань і принципів, окреслених законодавством, і призначений популяризувати працівника, орган, державу як суб'єктів службових правовідносин у сфері національної безпеки України, послуги, ситуацію та саму діяльність з метою набуття й підтримування ними авторитету й престижу в суспільстві та за кордоном.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40–41. Ст. 379.
2. Порфімович О.Л. Громадська думка про «силовикив»... Хто сформував? Вісник. Серія «Журналістика». 2001. № 9. С. 16–19.
3. Шульга М.О. Кому і у що вірять українці? Юридичний вісник України. 2008. № 27 (679). С. 6.
4. Online Експрес. В Україні масово звільняються патрульні: депутати вимагають пояснень від очільника Нацполіції. URL: <http://expres.ua/news/2018/02/14/284123-ukrayini-masovo-zvillyayutsya-patruelni-deputaty-vymagayut-poyasnen-ochilnyka>.
5. Сучасний виборчий PR: навч. посіб. / В.В. Лісничий та ін. 2-ге вид., перероб. і доповн. Київ: Професіонал, 2004. 384 с.
6. Ліпкан В.А. Національна безпека України: навч. посіб. Київ: Кондор, 2008. 552 с.
7. Колосовська І.І. Формування іміджу місцевих державних адміністрацій в Україні: дис. ... канд. наук з держ. упр.: спец. 25.00.02. Львів, 2004. 195 с.
8. Порфімович О.Л. Імідж як складова політичної культури органу державної виконавчої влади України: дис. ... докт. політ. наук: спец. 23.00.03. Київ, 2006. 504 с.
9. Воробйова І.В. Імідж працівника міліції як чинник розвитку правосвідомості громадян: дис. ... канд. психол. наук: спец. 19.00.06. Харків, 2007. 205 с.
10. Мироненко Т.Є. Підвищення іміджу органів прокуратури серед населення як умова вдосконалення їх взаємодії з громадськістю. Південноукраїнський правничий часопис Одеського державного університету внутрішніх справ. 2008. № 1. С. 3–9.
11. Адміністративне право України: підручник / за ред. Ю.П. Битяка. Київ: Юрінком Інтер, 2006. 544 с.

УДК 342.92 (477)

МЕТА І ЗМІСТ ПРОЦЕДУРИ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

THE PURPOSE AND CONTENT OF THE LICENSING PROCEDURE FOR EDUCATIONAL ACTIVITIES

Хомишин І.Ю.,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри адміністративного та інформаційного права

Інституту права та психології

Національного університету «Львівська політехніка»

У статті здійснено аналіз процедури ліцензування освітньої діяльності. Визначено її мету, зміст та окреслено основні ліцензійні умови щодо здійснення освітньої діяльності в Україні.

Ключові слова: ліцензування, освітня діяльність, заклад освіти, ліцензійні умови.

В статье осуществлен анализ процедуры лицензирования образовательной деятельности. Определены ее цели, содержание и обозначены основные лицензионные условия для осуществления образовательной деятельности в Украине.

Ключевые слова: лицензирование, образовательная деятельность, учебное заведение, лицензионные условия.

The article analyzes the licensing procedure for educational activities. Its purpose, content and main license conditions for the implementation of educational activities in Ukraine are outlined.

Key words: licensing, educational activity, educational institution, licensing conditions.

Постановка проблеми. Реформи, які сьогодні активно відбуваються в освіті, зумовлюють необхідність змін у взаємовідносинах держави й усіх суб'єктів освітніх відносин на нових демократичних засадах. Одним із засобів впливу держави на діяльність навчальних закладів є процедура ліцензування. Модернізація та інформатизація освіти вимагають перегляду не лише змісту ліцензійних умов щодо провадження освітньої діяльності, а й безпосередньо процедури ліцензування закладу освіти. Перші зміни організаційних умов ліцензування, а саме електро-

не ліцензування деяких сфер освіти, вже реалізуються навчальними закладами.

Стан дослідження. Окремі аспекти ліцензування в загальному контексті вивчали А.І. Шпомер, Е.Е. Бекірова, В.К. Андреева та інші.

Дослідженню ліцензування освітньої діяльності присвячено праці Н.Л. Губерської, Т.О. Коломоєць, Б.В. Дерев'яно, Р.Б. Шаповала, Л.В. Головій та інших.

Метою статті є здійснити аналіз процедури ліцензування освітньої діяльності; визначити її мету, зміст та